

**Rizikócsoportok meghatározása a posztpartum időszakban
a magasabb észlelt stresszel érintettek körében**

Rus Bernadett¹, Karamánné Pakai Annamária², Karácsony Ilona²

¹Pécsi Tudományegyetem Egészségtudományi Kar
Sürgősségi Ellátási és Egészségpedagógiai Intézet Klinikai Koordinációs és
Neveléstudományi tanszék Ápolás és betegellátás alapszak Szülésznő szakirány

²Pécsi Tudományegyetem Egészségtudományi Kar
Ápolástudományi, Alapozó Egészségtudományi és Védőnői Intézet

Összefoglalás

Kutatásunk az édesanyák körében az észlelt stressz mértékét vizsgálta a szülés utáni időszakban és azt befolyásoló tényezőket próbálta megismerni elsődlegesen a várandósság alatti veszélyeztető faktorok, a társas támogatás és az anyák ismereteivel való összefüggésében. Az esetcsoport felkutatása nem véletlenszerű, célirányos, szakértői mintavétel történt. 167 olyan édesanya töltötte ki a standardizált és saját szerkesztésű kérdőívet 2019 márciusa és decembere között. Intézetben szültek, 6 hét- 12 hónap közötti gyermeket neveltek. Az adatok elemzéséhez a két változó összefüggéseinek megállapítására χ^2 -próbát és korrelációs számítást alkalmaztunk ($p < 0,05$), melyet Microsoft Excel 2016 és SPSS 20.0 programmal készítettünk. Az anyák posztpartum időszak változásaival, valamint a gyermekgondozással kapcsolatos tudása megfelelő. Eredményeink alapján a szülést követő időszak magasabb észlelt stressz szinttel járt, de nem függött össze a paritások ($p > 0,05$), a sikertelen várandósságok számával ($p > 0,05$). A graviditas alatt jelentkező veszélyeztető tényezők gyakoriságával ($p > 0,05$), a szülés utáni időszak élettani változásaival kapcsolatos tudás mértékével ($p > 0,05$) és a lakókörnyezet közelében található zöldkörnyezet előfordulásával sem ($p > 0,05$) mutatott kapcsolatot. Nem befolyásolta többek között a stressz mértékét az sem, hogy a kismamák kiktől kapták a nagyobb érzelmi támogatást ($p > 0,05$). A kismamák stressz szintje magasabb az átlagnál, amely nem volt kapcsolatba hozható a vizsgált tényezőimmel. Eredményeink mutatják, hogy további tanulmányokra van szükség, ahhoz, hogy pontosabban meg tudjuk határozni az észlelt stressz szinttel kapcsolatba hozható kockázati tényezőket.

Kulcsszavak: észlelt stressz, támogatás, posztpartum időszak, rizikó

**Definition of risk groups in the postpartum period amongs those effected
by higher detected stress**

Summary

Our research examined the extent of stress perceived by mothers in the postpartum period and attempted to understand the influencing factors in the context of risk factors during pregnancy, social support, and maternal knowledge. We used a one-time, non-random, targeted, expert sampling method of 167 mothers who had given birth in an institution and raised children aged between 6 weeks and 12-months. They have completed the standardized and self-edited questionnaire between March 2019 and December 2019. We used a Chi-square test and correlation analysis ($p < 0,05$) to determine the correlation between the two variables and presented the frequency with a confidence interval using Microsoft Excel 2016. The statistical analysis was performed with SPSS 20.0. program. The knowledge of mothers about the physiological changes in the postpartum period and childcare was satisfactory. Based on my results, the postpartum period was associated with higher perceived stress levels without any connection to parities ($p > 0.05$), the number of failed pregnancies ($p > 0.05$). No correlation was observed to the frequency of risk factors during the pregnancy period ($p > 0.05$), to the level of knowledge about physiological changes in this period ($p > 0.05$), or to the proximity of green environments in the home area ($p > 0.05$). The level of stress was also not influenced by the fact who supported emotionally the expectant mothers ($p > 0.05$). The stress level of the expectant mothers seems to be higher than the average, but it is not related to the factors we have studied. Further studies are needed to accurately identify the risk factors.

Keywords: perceived stress, support, postpartum period, risk

Irodalom

1. Roberst L, Berrisford G, Heron J, Jones L, et al.: Qualitative exploration of the effect of a television soap opera storyline on women with experience of postpartum psychosis. *BJPsych Open*. **2018**; 4: 75-82.
2. Ongeru L, Wanga V, Otieno P, Mbui J et al.: Demographic, psychosocial and clinical factors associated with postpartum depression in Kenyan women. *BMC Psychiatry*. **2018**; 18:318.
3. Stauder A, Konkoly B. T: Az észlelt stressz kérdőív (PSS). *Mentálhigiéné és Pszichoszomatika*. **2006**; 3: 203-206.
4. Balajti I: A koherencia-érzés mérésére szolgáló rövidített kérdőív és a lelki egészség (ghq-12) kérdőív magyar nyelvű változatainak validálása. *Mentálhigiéné és Pszichoszomatika*. **2007**; 2: 147-161.
5. Papp-Zipernovszky O, Kékesi Z. M, Jámbori S: (2017.). A Multidimenzionális Észlelt Társas Támogatás Kérdőív magyar nyelvű validálása. *Mentálhigiéné és Pszichoszomatika*. **2017**; 3: 230-262.
6. Pakai A, Kívés Zs. Kutatásról ápolóknak, Mintavétel és adatgyűjtési módszerek az egészségtudományi kutatásokban. *Nővér*. **2013**; 26: 20-43.
7. Karamánné Pakai A, Oláh A. Elméleti áttekintés a tudományos kutatásokról In: Ács P. eds. *Gyakorlati adatelemzés. Pécs-PTE ETK* **2014**; 9-32.
8. Karamánné Pakai, A., Oláh, A. (2014) Irodalomkutatás a gyakorlatban: Irodalomkutatás a leggyakrabban használt adatbázisok felhasználásával In: Ács P. eds. *Gyakorlati adatelemzés. Pécs-PTE ETK* **2014**; 33-84.
9. Járfás V, Lipienné Krémer I., Hoyer M: A szülés körüli történések hatása a gyermekágy során kialakuló anyai hangulatváltozásokra. *Egészségfejlesztés*. **2015**; 4: 10-18.
10. Karácsony, I., Mohácsi, F., Karamánné Pakai, Annamária: Alvászavar előfordulása a várandósság során. *Acta Medicinae et Sociologica*. **2017**; 8: 23-38.
11. Csigó, L., Karácsony, I: A koragyermekkorai gondozással kapcsolatos észlelt szülői kompetencia és néhány meghatározó tényezőjének vizsgálata. *Acta Medicinae et Sociologica*. **2017**; 8: 7-22.
12. Csigó, L., Karácsony, I: Az észlelt szülői kompetenciát meghatározó faktorok - különös tekintettel a koherencia-érzetre. *Nővér*. **2018**; 31: 18-27.
13. Feng X., Astell-Burt T: Residential green space quantity and quality and symptoms of psychological distress: a 15-year longitudinal study of 3897 women in postpartum. *BMC Psychiatry*. **2018**; 1: 348.
14. Khwepeya M, Lee G. T, Chen S.-R., Kuo S.-Y: Childbirth fear and related factors among pregnant and postpartum women in Malawi . *BMC Pregnancy and Childbirth*. **2018**; 18: 391.